

A Koffán iskola (Budapest 1944)

Összeállítás a Yad Vashem részére

Ridovics Lászlóról, Szentiványi Lajosról valamint Koffán Károlyról és feleségéről, Keszkráról

A filmről:

Amikor a német Wehrmacht 1944 márciusában megszállta Magyarországot, a magyar zsidók helyzete hirtelen rosszabbra fordult. Budapest központjában, az Erzsébet tér 6-ban, létezett egy magán művésziskola. A „Koffán” csoport” tanárai (Koffán Károly és felesége, valamint Szentiványi Lajos) ráébredtek arra, hogy zsidó polgártársaik milyen helyzetbe kerültek. Határozottan segítették tanítványaikat és barátait. 1944 márciusa és az 1945-ös felszabadulás között papírokat hamisítottak, svéd és svájci menleveleket bocsátottak a bújkalók rendelkezésére, rejtékhelyeket és élelmiszereket juttattak el nekik.

Ez a film egy dokumentumfilmhez készülő összeállítás részét képezi. A dokumentumfilmet eredetileg André Mészárosról, a diákok csoportjának egyik tagjáról, akartuk elkészíteni. Közben felfedeztük, hogy mennyire szervezett volt a Koffán ellenállási csoport, elhatároztuk, hogy meginterjúvoljuk a túlélőket és családtagjaikat. Hatvan év hallgatást követően kutatásaink első ízben bizonyítják a csoport létezését és jól működő hálózatuk kiépülését.

André Mészárosnak nehezebb esett arról beszélni, miket csinált 1944-ben. Nem sokkal a háború után feleségül vette Weinberger Editet, akit Edit családjának más tagjaival együtt bűjtatott 1944-ben. 1949-50-ben André és Edit Párizsba menekültek. Csak ennek a filmnek az előkészületei során lett hajlandó beszélni a történetekről. Egy évvel később, 2005. végén, Párizsban elhunyt. Edit egy évvel később, 2006 októberében szintén Párizsban halt meg.

Halála előtt nem sokkal járult végül hozzá, hogy Weinberger Tibor – első felesége (Edit) öccse, akit többek között André bűjtatott 1944-ben – javasolja a Yad Vashemnek a „Világ Igazai” kitüntetés odaítélését André Mészárosnak.

2007-ben André Mészáros posthumus megkapta a „Világ Igazai” kitüntetést. Ezt kizárólag a Weinberger család megmentéséért kérelmezte Weinberger Tibor. Ebben az időben Tibornak nem volt tudomása a Koffán ellenállási csoportról, mert André soha nem beszélt erről.

André legjobb barátja és a Koffán iskolában növendéktársa, Ridovics László is, ebben az időben kezdett beszélni a film készítőinek a Koffán csoporthoz való kapcsolódásáról az interjúk során.

Miután tudomást szerzett a Koffán csoport működéséről és tetteiről, Weinberger Tibor unokahúga, Garam Katalin megkért bennünket 2007 februárjában, tudjuk meg, vajon Ridovics László beleegyezik-e abba, hogy felterjesszék őt a Világ Igazai elismerésre.

Ridovics László kizárólag azzal a feltétellel egyezett bele, hogy az ellenállás szervezőit (Szentiványi Lajost, Koffán Károlyt, és mindenekelőtt feleségét, Koffán Keszkrát) is terjesszék fel a kitüntetésre.

Az idősebb Szentiványi Lajos a magyarországi Kisgazdapárt elnökhelyettese volt, akit németellenességgel vádoltak a háborús időkben; Adolf Eichman elrendelte a letartóztatását. Szentiványit deportálták vagy Dachau vagy Mauthausen koncentrációs táborba. Pártjának voltak kapcsolatai a zsidó ellenállási mozgalommal, a Chalutzimmal, amely szorosan együttműködött a

svájci konzullal, Karl Lutz-cal. Raoul Wallenberg és Karl Lutz nagy számban bocsátott ki menleveleket. Ezekre hasonlítottak azok a papírok, amiket az ifjabb Szentiványi Lajos adott át az Erzsébet tér 6. szám alatt működő iskolának.

Nincs tudomásunk sem arról, hogy voltak-e a csoportnak más tagjai is, sem arról, hogy a menleveleknek mi volt az eredetük.

Projektünk célja az volt, hogy a csoport eddig ismeretlen, további tagjait bátorítsuk, emlékezzenek a múltjukra, és mondják el az utókornak, milyen fontos szerepet játszottak a politikai üldöztetésnek kitett zsidó állampolgárok megmentésében.

Laurent Kruppa Berlin, 2007 június

Rövid összefoglaló arról, hogy ki kicsoda a Koffán Művészeti iskolában

(későbbi kiegészítésekkel)

Tanárok:

Koffán Károly (1909-1985), grafikusművész, szobrász és fotóművész
1941-ig öt évet Párizsban élt. Budapestre visszatérve megalapította a „Szabad Iskola”-t az Erzsébet tér 6 szám alatt

Szentiványi Lajos (1909-1973) festőművész
a Koffán Művészeti iskola tanára

Diákok:

André Mészáros (1924-2005), festő és építész
a Koffán Iskola diákja, Edith Weinberger barátja és későbbi férje. 1949-50-ben emigráltak Párizsba. 2007-ben megkapta a „Világ Igazai” kitüntetést Párizsban.

Ridovics László (1925-2018) festőművész
a Koffán Iskola diákja 1942-1944-között. Budapesten élt.

Kovács Sándor (1925-?) festőművész
a Koffán Iskola diákja Párizsba, majd később Kanadába emigrált. Tartózkodási helye ismeretlen.

Edith Weinberger (1926-2005) festőnő
A Koffán Iskola diákja, André Mészáros barátja, majd későbbi felesége. Párizsba emigrált.

Szilárd Klára (1921-20017) festőnő,
a Koffán Iskola diákja, 1944-ben Svájcba menekült. Később Izraelbe költözött, 1993-tól haláláig Budapesten élt.

Producer és rendező Laurent Kruppa

Operatőr Max von Mahtiessen

Szerkesztő Lábás Veronika

© lionelfilm Kruppa és Mathiessen 2007

(angolból fordította: Garam Katalin)